

Hämeenlinnan kaupungin alueelliset väestöprojektiot 2013 – 2030

Toimeksiantaja:
Hämeenlinnan kaupunki, Kehittämispalvelut

Tekijä:
Kaupunkitutkimus TA Oy

03/2014

1 Tausta ja toteutus

Hämeenlinnassa on todettu tarve alueellisille, ikäryhmittäisille väestöennusteille palvelujen suunnittelun ja muun kuntasuunnittelun tarpeisiin. Nyt tehdyt projektiot on laadittu Kaupunkitutkimus TA Oy:ssä alueellisella demografisella väestöprojektiomallilla. Kaupunkitutkimuksessa työn tekivät tutkijat Seppo Laakso ja Päivi Kilpeläinen. Hämeenlinnan kaupungin puolesta yhteyshenkilöinä olivat kehittämisspäälikkö Juuso Heinisuo ja yleiskaava-arkkitehti Niklas Lähteenmäki. Lisäksi tehtiin alueelliset projektiot Hattulan ja Janakkalan kunnille. Tämä raportti rajoittuu Hämeenlinnan projektioihin.

Väestörakenne ja väestönmuutos ovat tärkeitä ja kiinnostavia ilmiöitä kunnallisen suunnittelun ja päätöksenteon kannalta. Aukkaat ovat kunnallisten palveluiden asiakkaita, joten väestön määrä ja rakenne määrittävät suurelta osin alueellisten palveluiden tarpeen. Jotta palvelut voidaan mitoittaa ja sijoittaa tarkoituksenmukaisesti sekä sopeuttaa palvelujen tarjontaa kysynnän muutoksia vastavasti, tarvitaan tietoa ja näkemystä siitä, miten väestön määrä ja ikärakenne muuttuvat tulevaisuudessa. Tätä tietoa tarvitaan paitsi koko kaupungin tasolla myös asuinalueiden tasolla, sillä peruspalveluiden verkosto on alueellinen ja väestökehitys poikkeaa alueiden välillä sijainnin, asuntokannan rakenteen, alueen iän ja muiden tekijöiden vuoksi.

Väestöprojektiot perustuvat olemassa olevassa nk. vanhassa asuntokannassa asuvien väestön muutoksiin sekä rakennettaviin uusiin asuntoihin tulevan väestön muodostamaan kokonaisuuteen. Näkemys asuntotuotannon määrästä, rakenteesta ja alueellisesta sijoittumisesta on oleellinen lähtökohta väestöprojektiolle. Hämeenlinnan asuntotuotantoennuste on laadittu kaupungin Maankäytön suunnittelu -yksikössä.

Väestöprojektiot on laadittu vuosittain vuoteen 2030 asti, lähtien vuodesta 2013 (vuoden alun väestö). Aluejakona on 11 alueesta koostuva suuraluejako, lisäksi omana ryhmänä on asuntoväestöön kuulumaton muu väestö. Lisäksi perusvaihtoehtoista on laadittu projektiot tarkemmalla pienalueista yhdistelemällä tehdyllä aluejaolla, jossa on 22 aluetta. Projektiot on laadittu sukupuolen mukaan tarkalla ikäryhmityksellä ja tulostettu iän mukaan: 0-19-vuotiaat 1-vuotisikäryhmittäin ja yli 20-vuotiaat 5-vuotisikäryhmittäin.

Projektiövaihtoehtoja on kaksi: perusvaihtoehto sekä nopea ja hidas vaihtoehto. Vaihtoehdot poikkeavat toisistaan asuntotuotantoa koskevan oletuksen suhteen: nopeassa vaihtoehdossa asuntotuotanto on 18 % suurempi ja hitaassa vaihtoehdossa 16 % pienempi kuin perusvaihtoehdossa.

Tässä raportissa kuvataan tiivistetysti väestöprojektiomallin lähestymistapa ja menetelmä sekä laadittujen projektioiden keskeiset tulokset. Yksityiskohtaiset tulokset alueittain ja tarkalla ikäryhmityksellä ovat saatavissa Excel-tauluina.

2 Projektioiden lähestymistapa ja ennustamisen epävarmuus

Väestöprojektiot ovat luonteeltaan käytettyyn laskentamalliin sekä tehtyihin oletuksiin perustuvia laskelmia, jotka kuvaavat tulevaa väestökehitystä siinä tapauksessa, että tehdyt oletukset toteutuvat. Projektioiden virhemarginaali on normaalisti sitä suurempi mitä pienempiä alueita ja ikäryhmiä käsitellään ja mitä pitemmälle projektion aikajänne ulottuu.

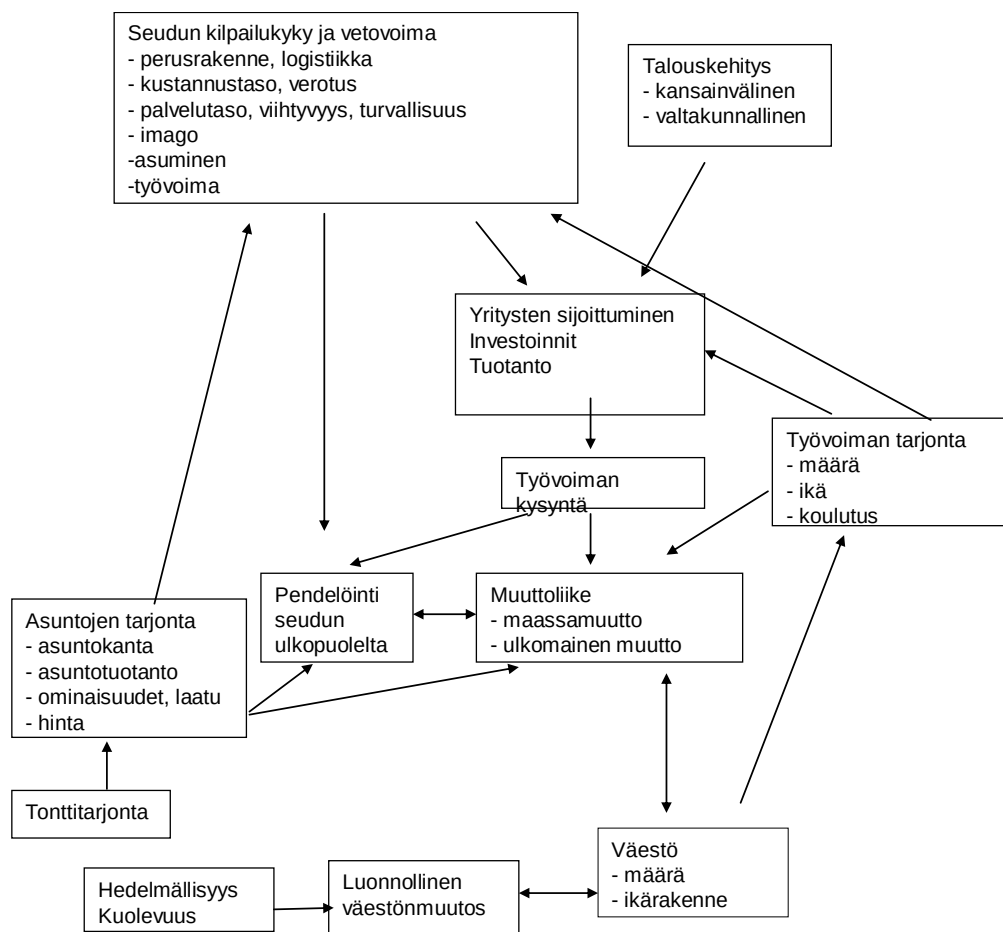
Mallilla tehtyä väestölaskelmaa kutsutaan **projektioksi** ja suunnittelukäyttöön valittua projektia kutsutaan **ennusteeksi**.

Väestörakenteella ja väestökehityksellä on tärkeä rooli kunnallisessa suunnittelussa ja päätöksenteossa. Asukas on kunnan asiakas ja veronmaksaja ja siitä syystä lähes kaikki kunnan toiminta liittyy välittömästi tai välillisesti asukkaisiin. Näkemystä tulevista muutossuunnista sekä ennusteita väestökehitystä tarvitaan sekä koko kaupungin ja seudun tasolla että asuinalueiden tasolla. Koko kaupungin /seudun tasolla väestöennusteita ja -projektioita käytetään strategioiden määrittelyssä, talouden ja toiminnan suunnittelussa sekä yhdyskuntarakenteen ja maankäytön suunnittelussa. Asuinalueiden tasolla tarpeet liittyvät palveluiden suunnitteluun, mm. päivähoito, koulu, nuorisotoimi, terveyspalvelut, vanhuspalvelut, muut sosiaalipalvelut, liikenne ja perusrakenne.

Väestökehityksen ja sen taustalla vaikuttavien asuntomarkkinoiden, yritystoiminnan ja työmarkkinoiden taustalla vaikuttavat monimutkaiset taloudelliset ja demografiset prosessit, joiden ennustaminen on väistämättä epävarmaa (kuvio 2.1). Väestökehitystä ei voida missään oloissa ennustaa täydellä varmuudella.

Silti muutosten arvioiminen pitkän ajan päähän on perusteltua erehtymisen uhallakin, sillä vaihtoehtona olisi tehdä tulevaisuutta koskevia päätöksiä vain nykytilanteen tai menneisyyden perusteella. Kaupungin ja seudun keskeisiin tehtäviin liittyy pitkä suunnitteluhorisontti, joka edellyttää näkemystä vuosien päähän. Erityisesti yhdyskuntarakenne ja siihen kuuluva perusrakenne kestävät vuosikymmeniä. Myös palveluverkostot ja niihin kuuluvat toimitilat ja rakennukset ovat pitkäikäisiä.

Kuvio 2.1: Seudun (asunto/työmarkkina-alueen) väestökehityksen riippuvuudet¹

¹ Seppo Laakson laatima synteesi, joka perustuu useisiin aluetaloudellisiin tutkimuksiin. Kuvio on pelkistetty keskeisten vaikutussuhteiden kuvaus. Nuolet kuvaavat kausaalista vaikutussuuntaa.

3 Väestöprojektiomalli, lähtötiedot ja parametrit

Alueelliset väestöprojektiot on laadittu demografisella projektiomallilla. Projektiomalli on jaettu kahteen osaan:

1. lähtötilanteessa olemassa olevan asuntokannan väestö (vanhan kannan väestö)
2. ennustejaksolla rakennettavan uuden asuntokannan väestö (uustuotannon väestö).

Vanhan kannan väestöprojektiossa lähtökohtana on viimeisin käytettävissä oleva väestörakennetlasto alueittain sukupuolen sekä iän (1-vuotiskäyryhmityksellä) mukaan. Vanhan kannan projektiomalli toimii siten, että kunkin alueen lähtövuoden olemassa olevan asuntokannan väestöä vanhenneaan vuosittain ja lisäksi arvioidaan muuttoliikkeen ja kuolleisuuden aiheuttama muutos ikäryhmittäin sekä syntyneiden määrä. Vuosittain tapahtuvien muutosten arviointi perustuu kertoimiin, jotka on laadittu aikaisempien vuosien väestö- ja väestönmuutostietojen avulla.

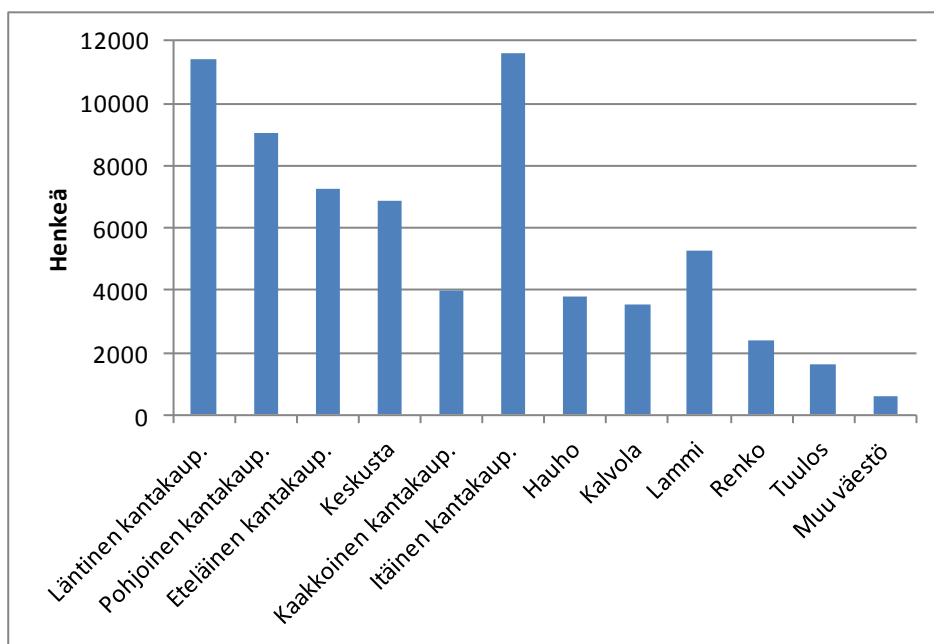
Uustuotannon väestöprojektion lähtökohtana on arvioitu asuntotuotanto kullakin alueella vuosittain rakennustyypeittäin (valmistuva kerrosala vuosittain). Rakennettavaan asuntokantaan kullakin alueella tuleva väestö lasketaan rakennustyypeittäin siten, että tyyppiluokan rakennuksiin tuleva valmistumisvuotta seuraavan vuodenvaihteen väestö arvioidaan rakennustyyppille ominaisella asumisväljyy- ja ikärakennekertoimilla. Rakennuksen myöhempi väestökehitys lasketaan vastaavalla demografisella projektiomenetelmällä kuin olemassa olevassa asuntokannassa asuvan väestön ennuste.

Vanhan kannan ja uustuotannon projektiot yhdistetään alueittain, vuosittain sekä iän mukaan.

Väestö lähtötilanteessa

Väestöprojektioiden lähtökohtana on väestötilaston mukainen väestö alueittain, sukupuolen ja iän (1-v.) mukaan 1.1.2013. Hämeenlinnan asukasluku vuoden 2013 alussa oli 67 497 henkeä. Väestömäärältään suurimmat suuralueet ovat Itäinen kantakaupunki (11 583 henkeä), Läntinen kantakaupunki (11 391) ja Pohjoinen kantakaupunki (9 073). Pienin suuralue on Tuulos (1 623).

Kuvio 3.1: Väestö alueittain 1.1.2013

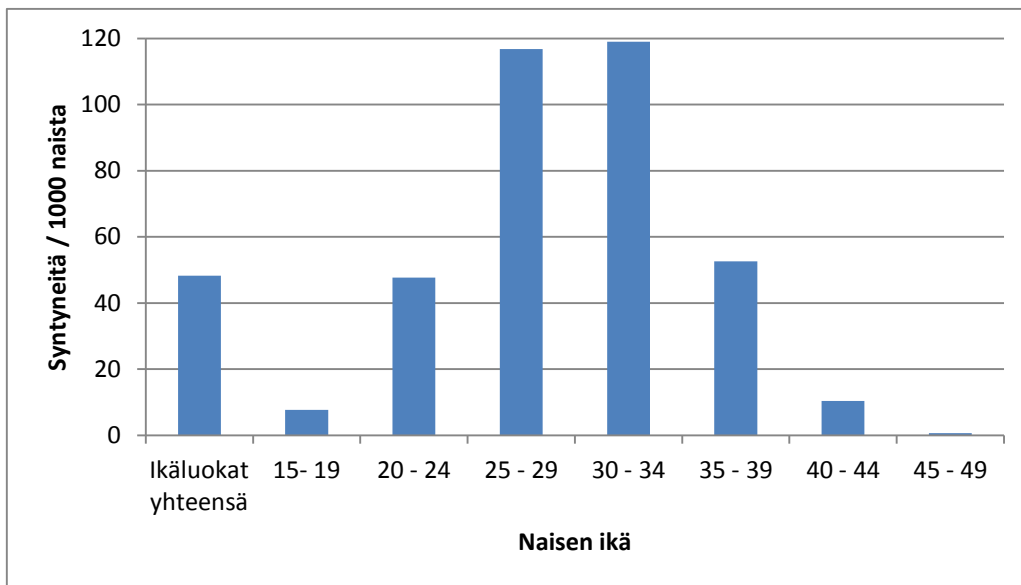
Syntyvyys

Väestöprojektiomallissa kunkin vuoden aikana syntyvien lasten ennuste alueittain lasketaan kertomalla alueen kunkin 15-49-vuotiaan naisikäluokan henkilöiden määrä vastaavan ikäluokan hedelmällisyysluvulla, joka kuvaa vuoden aikana synnyttävien naisten osuutta koko ikäluokasta.

Hedelmällisyysluvut on laskettu koko kaupungin syntyneiden tilaston ja väestötilaston luvuista ikäryhmittäin vuosien 2008-2012 keskiarvona. Syntyvyys poikkeaa huomattavasti alueiden välillä. Tästä syystä kullekin alueelle on aikaisempien vuosien perusteella määriteltä kerroin, joka kuvaa suuralueen naisten hedelmällisyyden poikkeamaa koko kaupungin keskiarvoon verrattuna.

Projektioiden laskennassa on oletettu, että naisten ikäryhmäkohtaiset hedelmällisyysluvut pysyvät vuosien 2008-12 keskimääräisellä tasolla koko ennusteperiodin ajan. Samoin on oletettu, että alueiden poikkeama koko kaupungin keskiarvoon verrattuna pysyy muuttumattomana.

Kuvio 3.2: Naisten hedelmällisyysluvut (syntyneet / 1000 naista) ikäryhmittäin Hämeenlinnassa, vuodet 2008-2012 keskimäärin

Hämeenlinnassa syntyi keskimäärin 47,8 lasta 1000 naista (15-49-v.) kohti vuodessa jaksolla 2008-2012. Suhteellisesti eniten lapsia syntyi 30-34-vuotiaille, 119 lasta 1000 naista kohti.

Alueiden välillä on erittäin suuret erot naisten hedelmällisyysluvuissa. Pohjoisessa ja Eteläisessä kantakaupungissa sekä Keskustassa yleinen hedelmällisyysluku on huomattavasti kaupungin keskiarvoa alempi. Vastaavasti se on selvästi keskimääräistä korkeampi Hauholla, Kalvolassa ja Tuuloksessa.

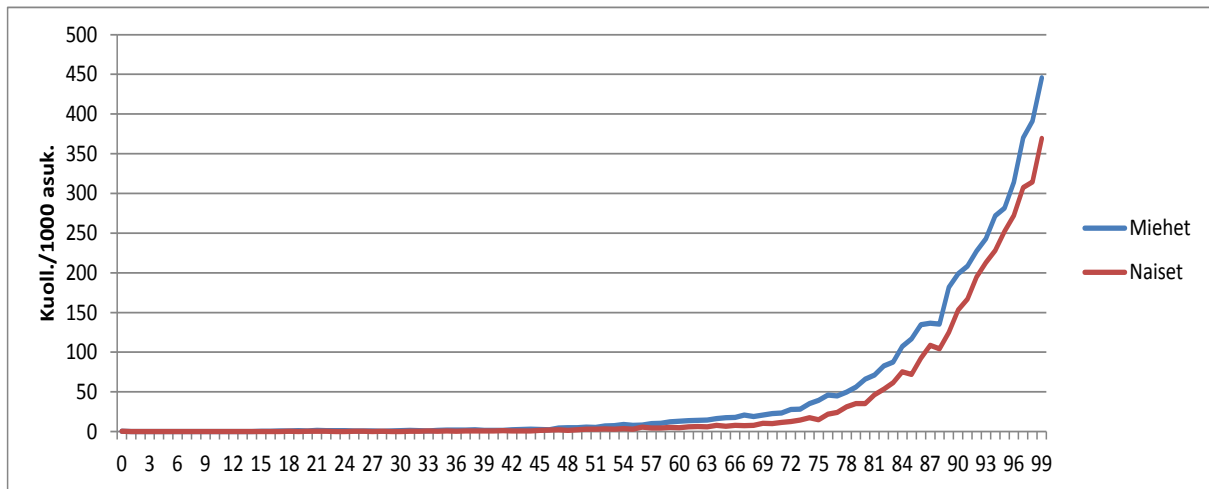
Kuolleisuus

Vuosittain kuolevien ennuste alueittain sekä iän ja sukupuolen mukaan lasketaan kertomalla alueen kunkin ikäluokan henkilöiden määrä vastaavan ikäluokan kuolleisuusluvulla, joka kuvaa vuoden aikana kuolevien osuutta koko ikäluokasta. Kuolleiden laskenta tehdään erikseen miehille ja naisille ja vastaavasti myös kuolleisuusluvut ovat erikseen kummallekin sukupuolelle.

Kuolleisuuslukuina (kuolleet/1000 asukasta) on käytetty Tilastokeskuksen kuntaryhmittäisiä lukuja, jotka Tilastokeskus on laskenut alueittaista väestöennustetta varten. Kuolleisuuden erot suuralueiden välillä on otettu huomioon aluekohtaisella kertoimella, joka kuvaa suuralueen kuolleisuuden poikkeamaa koko kaupungin keskiarvoon verrattuna.

Projektiot on laskettu siten, että ikäryhmäkohtaiset kuolleisuusluvut alenevat kaikissa ikäryhmissä koko periodin ajan vastaavasti kuin Tilastokeskuksen ennusteissa. Aleneman avulla otetaan huomioon oletettu eliniän piteneminen. Suuralueiden poikkeaman koko kaupungin keskiarvoon verrattuna oletetaan pysyvän muuttumattomana koko jakson ajan.

Kuvio 3.3: Miesten ja naisten kuolleisuusluvut iän mukaan Hämeenlinnan kuntaryhmässä v. 2013 tasossa (Tilastokeskus)

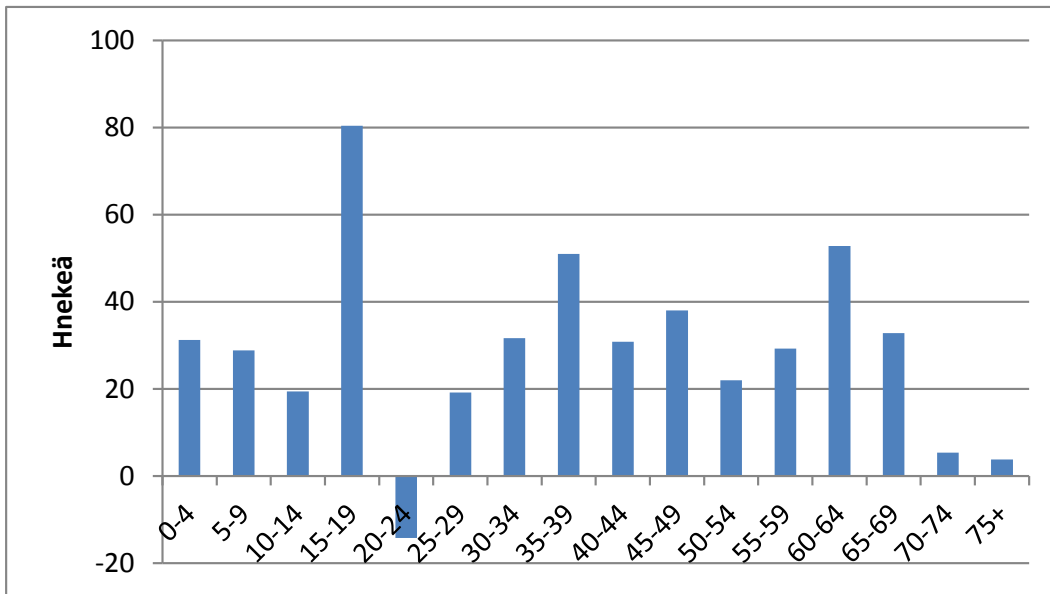
Muuttoliike

Muuttoliike vaikuttaa voimakkaasti väestökehitykseen sekä koko kunnan tasolla että useimmilla alueilla. Kuitenkin nettomuutto iän suhteen noudattaa vakiintuneita malleja, jotka muuttuvat vuosittain melko vähän.

Hämeenlinna sai muuttovoittoa kaikkina vuosina jaksolla 2008-2012, keskimäärin 462 henkeä vuodessa (0,7 %/vuosi). Muuttoliike on iän suhteen valikoivaa. Hämeenlinnan muuttovoitto kuitenkin hajautuu lähes kaikkiin ikäryhmiin. Suurin muuttovoitto tuli 15-19-vuotiaiden muutosta. Seuraavaksi suurimmat muuttovoitot olivat 35-39-vuotiaissa ja 60-64-vuotiaissa. 20-24-vuotiaat on ainoa ikäryhmä, jossa nettomuutto oli tappiollista.

Hämeenlinnan muuttovoitosta kaksi kolmasosaa kertyi maassamuutosta ja kolmannes maahanmuutosta jaksolla 2008-2012.

Kuvio 3.4: Hämeenlinnan nettomuutto ikäryhmittäin v. 2008-2012, keskimäärin/vuosi

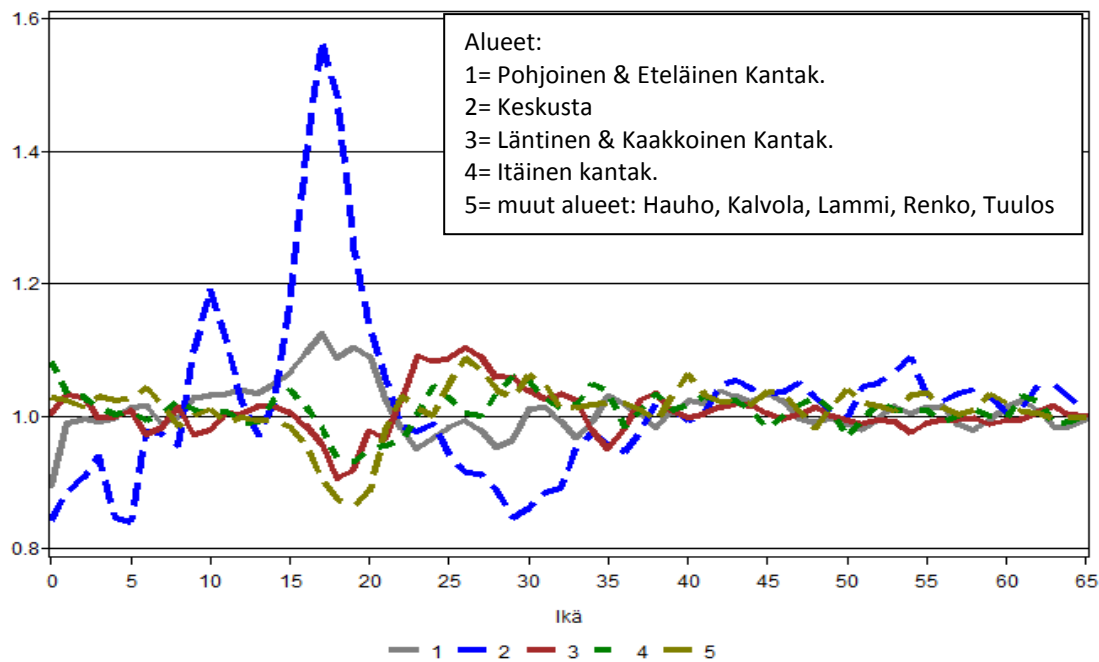

Alueilla muuttoliike sisältää sekä alueiden väliset muutot että kaupungin rajan yli tapahtuvat muutot alueille ja alueilta. Väestöprojektioimallissa muuttoliike otetaan huomioon käyttämällä ikäryhmäkohtaisia jäljellejäämiskertoimia. Kerroin kuvaa 1-vuotiskohortin kokoa saman kohortin edellisen vuoden kokoon verrattuna. Esimerkiksi kerroin 0,99 tarkoittaa, että kohortin koko pienenee muuttoliikkeen tuloksena 1 % vuodessa. Vastaavasti 1,25 tarkoittaa, että kohortin koko kasvaa muuttoliikkeen vuoksi 25 % vuodessa.

Jäljellejäämiskertoimet on laskettu vuosien 2008-2012 (1.1.) alueittaisista väestötilastoista 1-vuotisikäryhmittäin. Kertoimien laskentaa varten alueet on ryhmitelty muuttoliikkeen suhteen samankaltaisiin ryhmiin. Hämeenlinnan alueet on jaettu viiteen ryhmään. Uustuotannon arvioitu vaikutus kertoimiin on otettu huomioon. Kertoimet kuvaavat vuosien 2008-2012 nettomuuton vaikutusta vanhassa asuntokannassa. Kummallekin sukupuolelle käytetään samoja kertoimia, joita sovelletaan väestöprojektioiden ennusteissa. Mallissa oletetaan, että ikäryhmäkohtainen nettomuutto on likimäärin samanlaista kaikkina projektiovuosina.

Kuvio 3.5 näyttää jäljellejäämisluvut Hämeenlinnan viidessä alueryhmässä. Keskusta erottuu omaksi aluetyypiksi, joka saa vuosittain erittäin suuren muuttovoiton 17-21-vuotiaista. Vastaavasti 25-35-vuotiaat ja lapset ovat muuttotappiollisia ikäryhmiä. Pohjoisessa ja Eteläisessä kantakaupungissa on samantapainen muuttoprofiili, mutta huomattavasti loivempaa. Maaseutuvaltaiset muut alueet muodostavat keskustan peilikuvan: muuttotappiota nuorista aikuisista ja muuttovoittoa yli 25-vuotiaista ja lapsista. Samankaltainen mutta hieman loivempi profiili on Läntisellä ja Kaakkoisella kantakaupungilla, kuten hieman edellisestä poikkeavasti myös Itäisellä kantakaupungilla.

Kuvio 3.5: Jäljellejäämisluvut iän (0-65-v.) mukaan alueryhmittäin, vuodet 2008-2012 keskimäärin

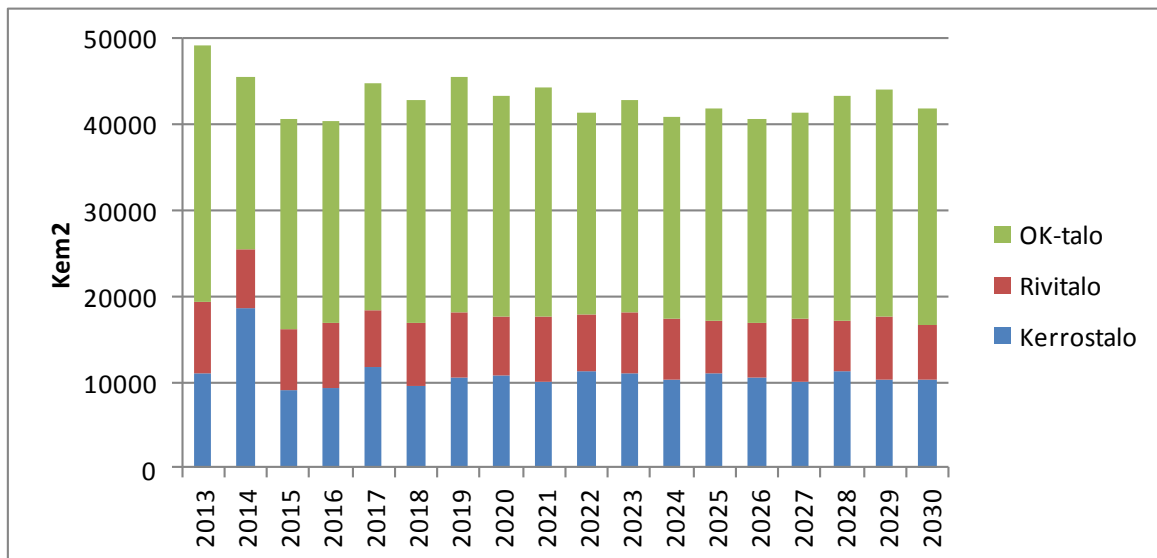
Uustuotanto

Asuntojen uustuotannolle laadittiin kaavoitus- ja rakentamistietojen perusteella alueittainen, vuosittainen ennuste, joka perustuu yleiskaavan ja asemakaavojen rakentamismahdollisuuksiin ja arvioon niiden toteutumisesta. Asuntotuotannon ennuste sisältää arvion kullekin alueelle vuosittain valmistuvasta kerrosalasta rakennustyyppin mukaan. Rakennettava asuntokanta jaettiin kolmeen talotyyppi-luokkaan: (1) erilliset pientalot, (2) rivi- ja ketjutalot, (3) kerrostalot.

Alueellisen projektion pohjana on asuntotuotannon perusvaihtoehto, jonka mukaan Hämeenlinnaan valmistuu asuinkerrosalaa keskimäärin 43 000 kem² vuodessa jaksolla 2013-2030. Määrä vastaa likimäärin toteutunutta tuotantoa vuosina 2010-2012, mutta on jonkin verran pienempi kuin jaksolla 2000-2009, jolloin valmistui 50 000 kem² vuodessa.

Asuntotuotanto jakautuu ennusteessa talotyyppeihin seuraavasti: erillispientalot 58 %, rivi- ja ketjutalot 16 %, kerrostalot 25 %.

Kuvio 3.6: Asuntotuotanto talotyyppin mukaan vuosittain (perusvaihtoehto, koko kaupunki)

Lisäksi laadittiin asuntotuotannon nopea vaihtoehto, jossa asuntotuotanto on keskimäärin 50 000 kem² vuodessa sekä hidas vaihtoehto, jossa tuotantomäärä on 36 000 kem² vuodessa.

Uustuotannon parametrit

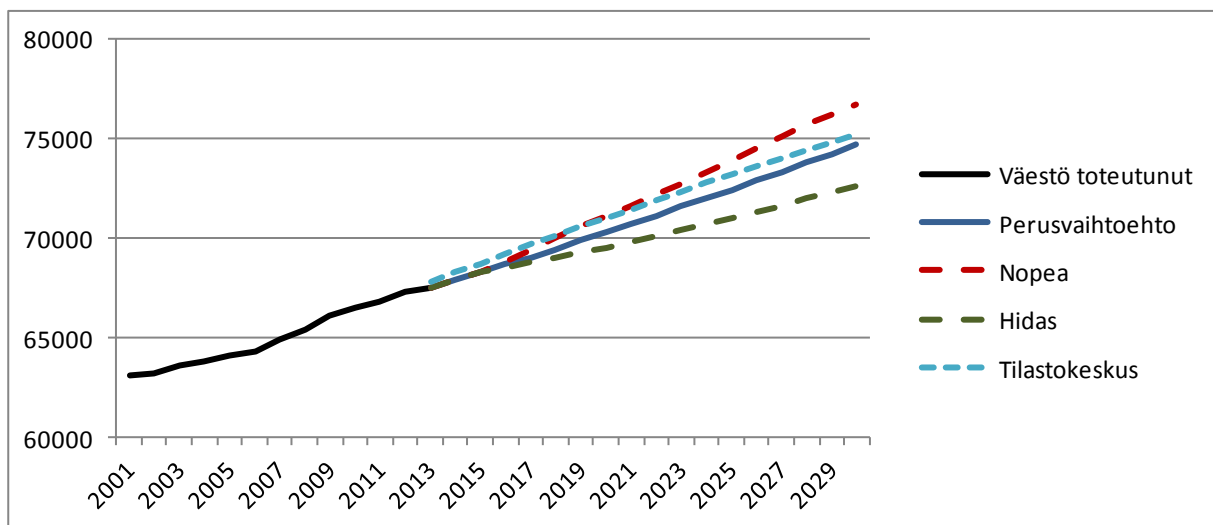
Uustuotannon projektiossa lähdetään liikkeelle laskemalla kunkin alueen ja rakennustyyppin tuotantoon tuleva väestö iän mukaan rakennusten valmistumista seuraavan vuoden (lähtövuosi) alussa. Laskelma perustuu parametreihin, jotka kuvaavat lähtövuoden keskimääräistä asumisväljyyttä (kem²/asukas) sekä ikäjakaumaa. Uustuotannon asumisväljyyden ja ikäjakauman parametrien laadinnassa on käytetty hyväksi Hämeenlinnan uusien asuinrakennusten (v. 2005-2012 valmistuneet) väestörakenteesta saatuja tietoja. Lähtövuoden jälkeen uustuotannon asukkaita projisoidaan vuosi kerrallaan eteenpäin vastaavalla tavalla kuin vanhan kannan projektiossa. Rakennustyyppikohtaisina hedelmällisyys-, kuolleisuus- ja jäljellejäämisparametreinä on käytetty soveltaen samoja kuin vanhassa asuntokannassa.

4 Projektioden tulokset

Väestönkasvu

Väestöprojektion perusvaihtoehdon mukaan väestö kasvaa 74 700 asukkaaseen vuonna 2030, kun projektion lähtövuonna 2013 asukkaita oli 67 500. Väestö kasvaa tämän mukaisesti noin 7 200 henkeä eli 10 %, keskimäärin 0,6 % vuodessa. Nopeassa projektivaihtoehdossa väestö kasvaisi 76 800 henkeen vuonna 2030, lisäys olisi 9 300 henkeä, 14 % koko jaksolla ja keskimäärin 0,8 % vuodessa. Hitaassa vaihtoehdossa väestö olisi 72 600 vuonna 2030, lisäystä 5 100, 7,5 % koko jaksolla ja 0,4 % vuodessa. Tilastokeskuksen vuonna 2012 julkaisemassa väestöennusteessa Hämeenlinnan ennuste oli 75 200 henkeä vuoden 2030 alussa.

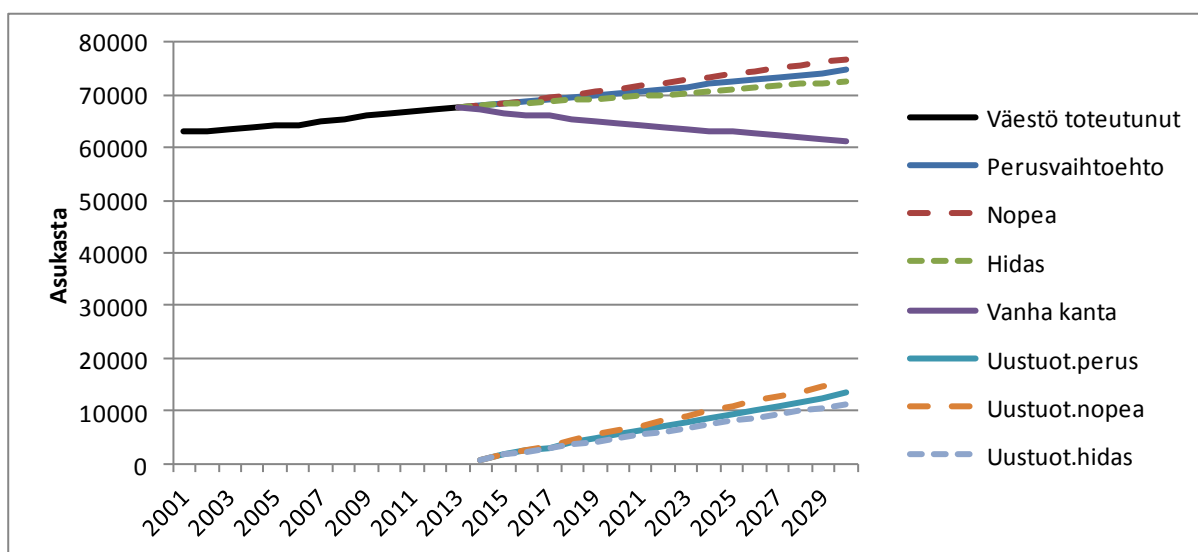
Kuvio 4.1: Hämeenlinnan väestö v. 2001-2013 ja projektiovaihtoehdot vuoteen 2030

Väestöprojektiot on jaettu vanhan asuntokannan ja uustuotannon projektioihin kuviossa 4.2. Vanhan asuntokannan (vuoden 2013 alussa ollut asuntokanta) väestö vähenee tulosten mukaan 6 200 henkeä vuoteen 2030 mennessä, keskimäärin 0,6 % vuodessa. Vähentäminen johtuu asuntokuntakoon pienenemisestä, yleisestä asumisväljyyden kasvusta sekä asuntojen poistumasta.

Asuntojen uustuotanto kompensoi vanhassa kannassa tapahtuvan väestön vähenemisen sekä mahdollistaa väestön nettokasvun. Vuodesta 2013 alkaen rakennettavaan asuntokantaan tulee perusvaihtoehtossa 13 400 asukasta, nopeassa vaihtoehtossa 15 400 ja hitaassa vaihtoehtossa 11 300 asukasta. Projektiovaihtoehtojen välinen ero perustuu ainoastaan eroon uustuotannon määrää koskevassa arvioissa.

Kuvio 4.2: Hämeenlinnan väestö v. 2001-2013 ja projektiovaihtoehdot yhteensä ja erikseen uustuotannossa sekä vanhan kannan projekti vuoteen 2030

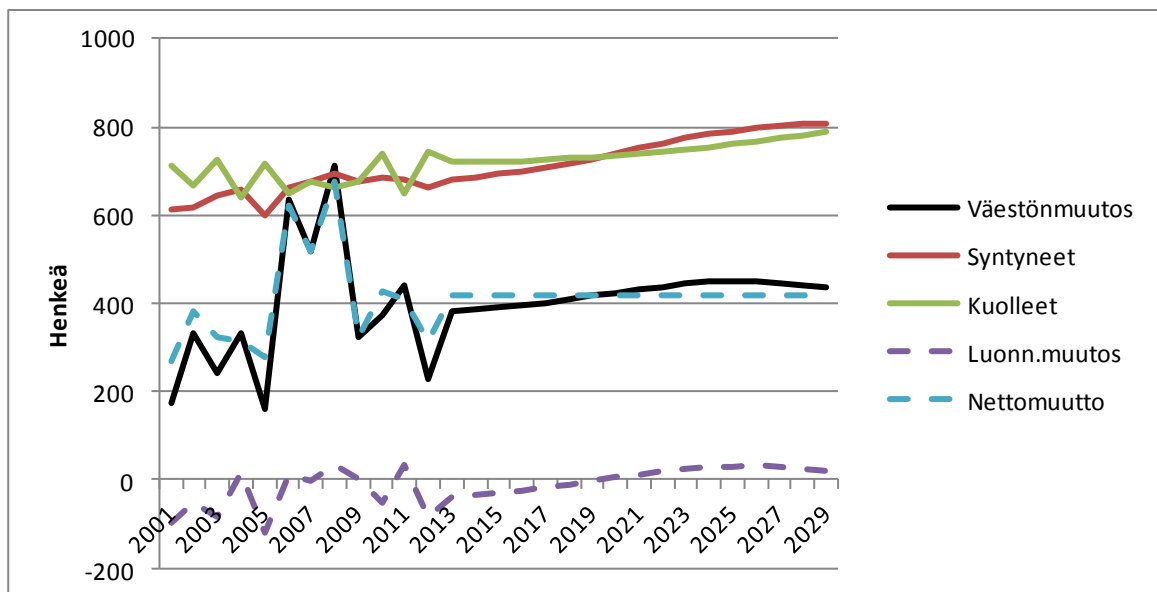

Väestönmuutokset

Väestömäärä muuttuu vuosittain syntymien, kuolemien ja muuttoliikkeen nettotuloksen seurauksena. Hämeenlinnan väestö kasvoi jaksolla 2001-2012 keskimäärin 372 henkeä vuodessa. Syntymien ja kuolemien erotuksena muodostuva luonnollinen muutos oli lievästi negatiivinen keskimäärin -33 henkeä vuodessa ja muuttovoitto oli keskimäärin 405 henkeä vuodessa. Sekä luonnollisessa muutoksessa että erityisesti nettomuutossa on erittäin suuret vuosittaiset vaihtelut. Luonnollisen muutoksen trendi on kuitenkin ollut suhteellisen vakaa vuodesta 2001 alkaen. Nettomuutto nousi poikkeuksellisen korkeaksi vuosina 2006-2008, mutta palautui sen jälkeen suunnilleen samalle tasolle kuin viime vuosikymmenellä keskimäärin.

Perusvaihtoehdossa nettomuuton oletetaan pysyvän vakaasti keskimäärin 420 hengen tasolla vuosittain. Perusvaihtoehdon asuntotuotantoennusteen oletetaan mahdollistavan tämänsuuruinen vuosittainen muuttovoitto. Maahanmuuton arvioidaan jatkuvan vilkkaana ja pitävän yllä muuttovoittoa, vaikka maassamuuton muuttovoitto supistuisi. Sekä syntyneiden että kuolleiden määrä kasvaa vähitellen. Syntyneiden kasvu perustuu hedelmällisyysikäisten naisten määrän kasvuun muuttoliikkeen vaikutuksesta. Kuolleiden määrä kasvaa ikääntymisen ja vanhusväestön kasvun seurauksena, vaikka kasvua hidastaa elinajan oletettu piteneminen edelleen. Luonnollisen muutoksen ennakoidaan nousevan positiiviseksi ensi vuosikymmenellä.

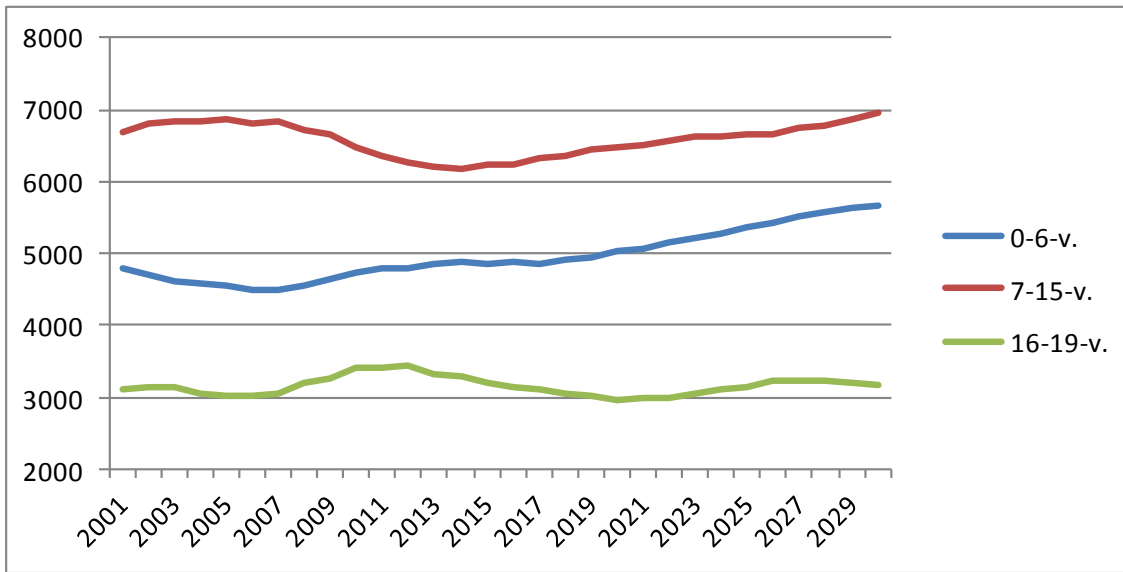
Kuvio 4.3: Hämeenlinnan väestönmuutokset osatekijöittäin v. 2001-2012 ja perusvaihtoehdo vuoteen 2030

Väestö ikäryhmittäin

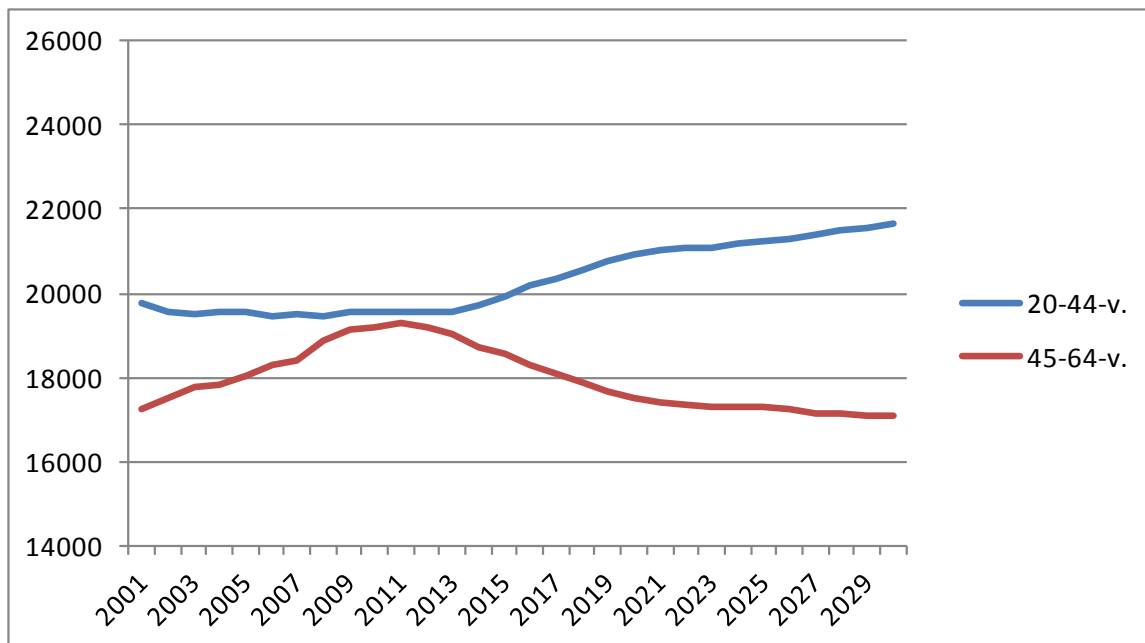
Alle kouluikäisten 0-6-vuotiaiden määrä kääntyi kasvuun viime vuosikymmenen puolivälin jälkeen ja tulosten mukaan loiva kasvu tulee jatkumaan koko projektiojakson ajan. Peruskouluikäisten 7-15-vuotiaiden määrän vähenemisen ennakoidaan pysähtyvän vuonna 2014 ja kääntyvän kasvuun, joka jatkuu jakson loppuun asti. 16-19-vuotiaiden loivan laskun arvioidaan jatkuvan 2020-luvun alkuvuosiin asti, jolloin määrä kääntyy pieneen kasvuun.

Kuvio 4.4: Lapset ja nuoret (0-19-v.) ikäryhmittäin Hämeenlinnan väestöprojektiossa (perusvaihtoehto)

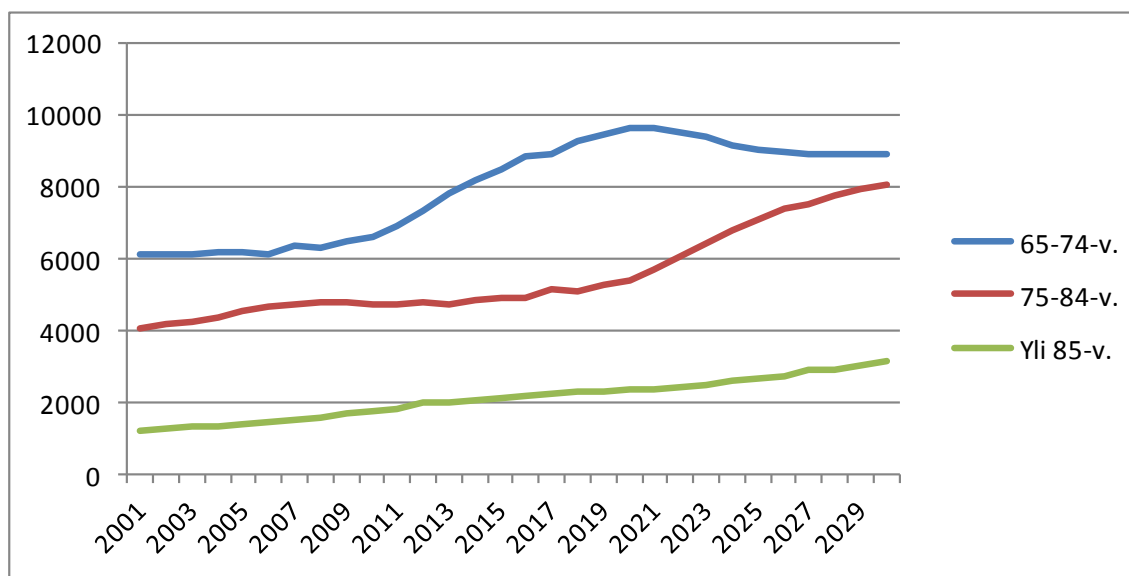
Työikäisten (20-64) määrä tulee projektion mukaan pysymään melko vakaasti samalla tasolla, mutta työikäisten ikärakenne tulee muuttumaan siten, että 20-44-vuotiaiden määrä kääntyy kasvuun, mutta 45-64-vuotiaiden väheneminen, joka alkoi vuonna 2011, jatkuu jakson loppuun asti.

Kuvio 4.5: Työikäiset (20-64-v.) ikäryhmittäin Hämeenlinnan väestöprojektiossa (perusvaihtoehto)

Eläkeikäisten määrä tulee kasvamaan voimakkaasti. Perusvaihtoehdon mukaan yli 65-vuotiaiden määrä kasvaa noin 40 % vuodesta 2013 vuoteen 2030. Kasvun jakautuminen ikäryhmien välillä ajoittuu suurten ikäluokkien ikääntymisen mukaan. 65-74-vuotiaiden määrä tulee kasvamaan 2020-luvun alkuvuosiin asti ja kääntyy sen jälkeen laskuun. Vastaavasti 75-84-vuotiaiden määrä kääntyy jyrkkään nousuun 2020-luvun alussa. Yli 85-vuotiaiden kasvun jyrkentymisen ajoittuu 2020-luvun jälkipuolelle.

Kuvio 4.6: Eläkeikäiset (yli 65-v.) ikäryhmittäin Hämeenlinnan väestöprojektiossa (perusvaihtoehto)

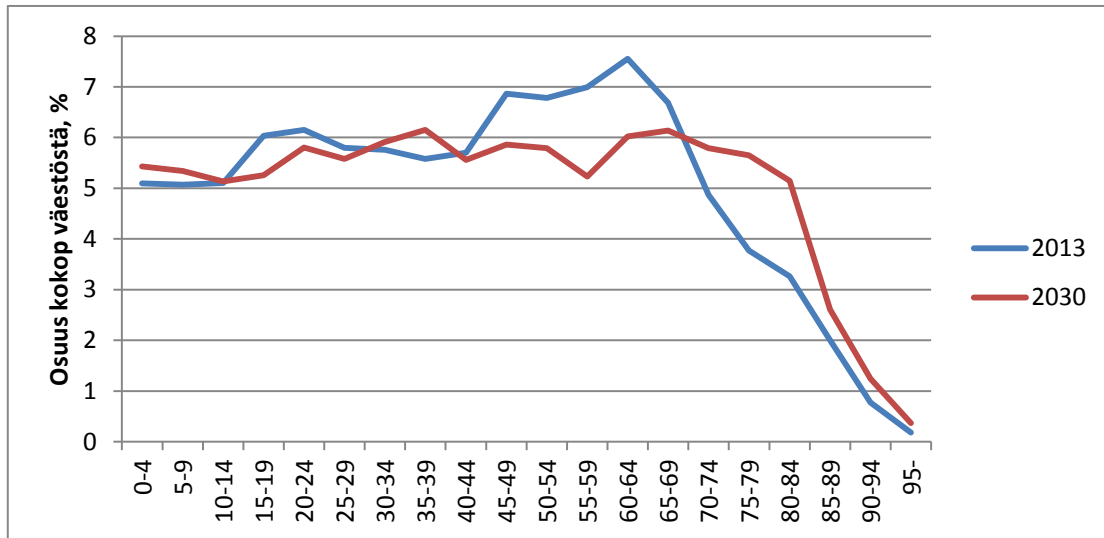
Väestön ikärakenteen muutos

Hämeenlinnan väestön ikäjakauma painottuu lähtötilanteessa 2013 varttuneisiin työikäisiin. Suurimman 5-vuotisikäryhmän muodostavat 60-64-vuotiaat. Myös 45-59-vuotiaiden ja 65-69-vuotiaiden osuudet ovat selvästi korkeammat kuin alle 45-vuotiaiden ikäryhmissä. Väestöprojektion perusvaihtoehdon mukaan ikäjakauma tasoittuu vuoteen 2030 mennessä. Nykyiset suurimmat ikäluokat ovat siirtyneet eläkkeelle ja samalla heidän määränsä on pienentynyt. Suurimmat ikäluokat vuonna 2030 muodostavat 35-39-vuotiaat sekä 65-69-vuotiaat. Alle 10-vuotiaiden lasten osuus ja 15-24-vuotiaiden nuorten osuus laskee hieman nykyisestä. (Kuvio 4.7)

Väestönmuutos alueittain

Yhteenveto alueiden väestökehityksestä (kuvio 4.8) osoittaa, että määrällisesti eniten Hämeenlinnan alueista tulee kasvamaan Läntisessä ja Kaakkoisessa kantakaupungissa, joissa väestön ennakoitaan asuntotuotannon vaikutuksesta lisääntyvän noin 3 100 asukkaalla (Läntinen) ja 2 500 asukkaalla (Kaakkoinen). Muita kasvavia alueita ovat Itäinen kantakaupunki (+1 800 asukasta), Keskusta (+1 200 asukasta) sekä Eteläinen kantakaupunki (+400 asukasta). Muilla alueilla, joissa asuntotuotantoa on vähän, asukasmäärä vähenee.

Kuvio 4.7: Ikäryhmien (5-v.) väestöosuudet Hämeenlinnassa v. 2013 ja 2030

Kuvio 4.8: Väestönmuutos Hämeenlinnan alueilla perusvaihtoehtoon mukaan 2013-2030

